ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਪੀ. ਐਸ. ਗਿੱਲ

(ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 404/2013)

27 ਨਵੰਬਰ, 2019

[ਐੱਲ. ਨਾਗੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੇਮੰਤ ਗੁਪ੍ਤਾ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਐਕਟ, 2007: ਐਸ. ਐਸ. 14 ਅਤੇ 15-ਰਾਸ਼ਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਿੱਚ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼-ਜਾਂਚ-ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਮੇਤ 12 ਫੌਜੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ-ਆਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ। 22 ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਭਾਵ ਜਨਰਲ ਅਫਸਰ ਕਮਾਂਡਿੰਗ (ਜੀ. ਓ. ਸੀ.), 15 ਇਨਫੈਂਟਰੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ-ਕਥਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਜੀ. ਓ. ਸੀ., 15 ਕੋਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ-ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ-ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਐਸ. 123 ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਰਮੀ ਐਕਟ, 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ-ਪੱਛਮੀ ਕਮਾਂਡ ਦੇ ਜੀ. ਓ. ਸੀ.-ਇਨ-ਸੀ. ਨੇ ਜੀ. ਓ. ਸੀ., 15 ਇਨਫੈਂਟਰੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਜੀ. ਓ. ਸੀ., 15 ਕੋਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ-ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਸੱਦੀ ਗਈ-ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਅਧੀਨ ਓ. ਏ. ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। 14 ਅਤੇ 15 ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਬੁਲਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ-ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ-ਪੀੜ੍ਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਿਰਫ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਐੱਸ. 15 ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼, ਫੈਸਲੇ, ਨਤੀਜੇ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ-ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਓ. ਏ. ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਸੱਦੀ ਗਈ ਸੀ-ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼, ਫੈਸਲਾ, ਨਤੀਜਾ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਐੱਸ. 15 ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਯੋਗ ਨਹੀਂ-ਜਿਵੇਂ ਕਿ s ਦੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ। 14, ਕਥਿਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਇੱਕ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ-'ਸੇਵਾ ਮਾਮਲੇ' ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 3(ਓ) ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ-'ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੱਕ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇ ਉੱਤੇ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੈਨਸ਼ਨ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ-ਇਸ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ - ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14, ਜੋ ਸੈਨਾ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੇਵਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ-ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਸੇਵਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨਾ ਹੈ-ਇਹ ਸਧਾਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਸੀ-ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ-ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲ ਆਉਣ ਲਈ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ-ਕਥਿਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਰੱਖਿਆਃ 1.1 ਓ. ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 15 ਦੋਵਾਂ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 15 ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼, ਫੈਸਲੇ, ਨਤੀਜੇ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 (2) ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼, ਫੈਸਲੇ, ਨਤੀਜੇ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਓ. ਏ. ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਸੱਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ

ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼, ਫੈਸਲਾ, ਨਤੀਜਾ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਧਾਰਾ 14 ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। 'ਸੇਵਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 (ਓ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਸੇਵਾ ਮਾਮਲਿਆਂ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (ਓ) ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ''ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੱਕ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੈਨਸ਼ਨ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 13-16] [419-E-H; 420-A-B]

1.2 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (ਓ) ਵਿੱਚ 'ਸੇਵਾ ਮਾਮਲਿਆਂ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ 'ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 'ਸਬੰਧਤ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜੋ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ 'ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ' ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼, ਹੋਰ ਜ਼ੁਰਮਾਨੇ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਜੋ ਫੌਜ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੇਵਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲੋਂ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 17,18,19] [420-C-E-F]

ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਰੱਜ ਬਨਾਮ ਮਰਵੰਜੀ ਦੇਸਾਈ (2002)2 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 318 ਮੰਸ਼ੁਕਲਾ ਧਨਰਾਜ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਏਕਨਾਥ ਓਹਲੇ (1995) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 665: [1995] 1 ਐੱਸਸੀਆਰ 996; ਮੰਤਰੀ ਟੈਕਨੋਜ਼ੋਨ ਬਨਾਮ ਫਾਰਵਰਡ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ (2019) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐੱਸ. ਸੀ. 322-'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਬੋਲਾ ਬਨਾਮ ਬੀ. ਡੀ. ਸ਼ਰਮਾ (1997) 8 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 522-'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨਦਾ ਹਵਾਲਾ

(2002) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 318।	ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ।	ਪੈਰਾ 16
[1995] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 996।	ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ।	ਪੈਰਾ 17
(2019) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ. ਸੀ. 322।	ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ।	ਪੈਰਾ 19
(1997) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 522।	ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ।	ਪੈਰਾ 20

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 404/2013

ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬੈਂਚ), ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ 2010 ਦੇ ਓ. ਏ. ਨੰਬਰ 147/2012 ਦੇ ਐਮ. ਏ. ਨੰਬਰ 203 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ ਆਈ. ਡੀ. 1 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਕਸ਼ਾ ਰਾਏ, ਰਾਜੇਸ਼ ਰੰਜਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਨਿਧਾ ਮਹਿਰਾ, ਹੇਮੰਤ ਆਰੀਆ, ਇਸ਼ਾਨ ਬਿਸ਼ਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਲਕ ਮਹਾਜਨ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਾਰੋਰੀਆ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ। ਮਨੋਜ ਕੇ. ਰਮੇਸ਼, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਰਚਨਾ ਰਮੇਸ਼, ਵਿਭੂਤੀ ਸੁਸ਼ਾਂਤ ਗੁਪਤਾ, ਰਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਯਾਦਵ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਐੱਲ. ਨਾਗੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ, ਜੇ.

1. ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬੈਂਚ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ') ਦੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 23.02.2010 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਸੱਦੀ ਗਈ ਸੀ।

2. ਸਾਲ 2005 ਵਿੱਚ, ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਨੇ ਰਾਸ਼ਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਿੱਚ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਇਨਕੁਆਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੈਨਿਕਾਂ ਲਈ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਨਰਲ ਅਫਸਰ ਕਮਾਂਡਿੰਗ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ (ਜੀ. ਓ. ਸੀ.-ਇਨ-ਸੀ) ਪੱਛਮੀ ਕਮਾਂਡ ਦੁਆਰਾ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਫੌਜੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਇਨਕੁਆਰੀ ਸੱਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਦੁਆਰਾ 23 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਨੇ 12 ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜੋ ਪਹਿਲੀ

ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਜੋ ਮੁੱਖ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਖਰੀਦ (ਸੀ. ਡੀ. ਪੀ.), ਆਰਮੀ ਖਰੀਦ ਸੰਗਠਨ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੀ. ਓ. ਸੀ.-ਇਨ-ਸੀ, ਪੱਛਮੀ ਕਮਾਂਡ ਦੁਆਰਾ 14.06.2006 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਈ. ਡੀ. 1 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਇਨਕੁਆਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਰਮੀ ਰੂਲਜ਼, 1954 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਆਰਮੀ ਰੂਲਜ਼') ਦੇ ਨਿਯਮ 180 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਫੌਜ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 180 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਇਨਕੁਆਰੀ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਿੱਧੇ ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੱਗੇ ਵਧਣ। ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਕੇ ਨਿਯਮ 22। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਕਲਪ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਇਨਕੁਆਰੀ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮਿਤੀ 1 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਰਮੀ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 22 ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਇਨਕੁਆਰੀ ਦਾ ਮੁੜ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 22 ਤਹਿਤ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀ ਜਾਂਚ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 26.09.2008 ਉੱਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੁਰਕੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 03.10.2008 ਉੱਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3. ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 08.12.2008 'ਤੇ ਸੱਦੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਫੌਜ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੂਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ 24.12.2008' ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਭਾਵ ਜਨਰਲ ਅਫਸਰ ਕਮਾਂਡਿੰਗ (ਜੀ. ਓ. ਸੀ.), 15 ਇਨਫੈਂਟਰੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਜੀ. ਓ. ਸੀ., 15 ਕੋਰ ਦੁਆਰਾ 28.04.2009 ਉੱਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਜਵਾਬਦੇਹ 31.05.2009 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ' ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਰਮੀ ਐਕਟ, 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੀਓਸੀ-ਇਨ-

ਸੀ, ਪੱਛਮੀ ਕਮਾਂਡ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜੀਓਸੀ, 15 ਇਨਫੈਂਟਰੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਜੀਓਸੀ, 15 ਕੋਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਜੀ. ਓ. ਸੀ., 15 ਇਨਫੈਂਟਰੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਜੀ. ਓ. ਸੀ., 15 ਕੋਰ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਜੀ. ਓ. ਸੀ.-ਇਨ-ਸੀ, ਪੱਛਮੀ ਕਮਾਂਡ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਵਿਅਰਥ ਰਹੀ। ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਨੂੰ 23.02.2010 ਮਿਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ 2010 ਦਾ ਓ. ਏ. No.147 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਬੁਲਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਇਨਕੁਆਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਅਤੇ ਜੀ. ਓ. ਸੀ.-ਇਨ-ਸੀ, ਪੱਛਮੀ ਕਮਾਂਡ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਰਮੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੈਚਮੇਟਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਜਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

4. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਸੱਚੇ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਐਕਟ, 2007 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਐਕਟ') ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

5. ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ

“ਪਹਿਲਾ ਚਾਰਜ

ਏ. ਏ. ਸੈਕਸ਼ਨ 52 (ਐੱਫ) ਫੌਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਦੇ ਕਲਾਜ਼ (ਐੱਫ) ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 15 ਮਾਰਚ 2005 ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 25 ਸਤੰਬਰ 2008 ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਫੌਜ ਖਰੀਦ ਸੰਗਠਨ, ਫੌਜ ਖਰੀਦ ਸੰਗਠਨ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਫੌਜ ਖਰੀਦ ਸੰਗਠਨ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੰ. 3 ਸਾਲ 1987 ਵਿੱਚ

ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਹੋਰ ਟੈਂਡਰ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ (ਗਦਰਵਾੜਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਰਸਿੰਗਪੁਰ (ਐੱਮ. ਪੀ.) ਅਤੇ ਨਰਸਿੰਗਪੁਰ (ਐੱਮ. ਪੀ.) ਨੂੰ 28 ਫਰਵਰੀ 2005 ਨੂੰ ਐੱਮ./ਐੱਸ. ਗ੍ਰੀਨ ਫੈੱਡ (ਗੁਜਰਾਤ ਸਹਿਕਾਰੀ ਅਨਾਜ ਉਤਪਾਦਕ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ) ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਟੈਂਡਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਦੂਜਾ ਚਾਰਜ

ਏ. ਏ. ਸੈਕਸ਼ਨ 63 (ਪਹਿਲੇ ਚਾਰਜ ਦਾ ਬਦਲ) ਚੰਗੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ 15 ਮਾਰਚ 2005 ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ, 25 ਸਤੰਬਰ 2008 ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਫੌਜ ਖਰੀਦ ਸੰਗਠਨ, ਫੌਜ ਖਰੀਦ ਸੰਗਠਨ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਫੌਜ ਖਰੀਦ ਸੰਗਠਨ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੰ. 3 1987 ਦਾ, ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਏ ਦੋ ਹੋਰ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ (ਗਦਰਵਾੜਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਰਸਿੰਗਪੁਰ (ਐੱਮ. ਪੀ.) ਅਤੇ ਨਰਸਿੰਗਪੁਰ (ਐੱਮ. ਪੀ.) ਨੂੰ ਜੋਖਮ ਖਰੀਦ ਕੰਟਰੈਕਟ ਨੰ. ਜੇ-13028/1/4-03/45-ਆਰ. ਪੀ./2005-ਪੀ. ਯੂ. ਆਰ. 3 ਮਿਤੀ 28 ਫਰਵਰੀ 2005 ਨੂੰ ਐੱਮ./ਐੱਸ. ਗ੍ਰੀਨ ਫੈੱਡ (ਗੁਜਰਾਤ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਗ੍ਰੇਨ ਗਰੋਅਰਜ਼ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ) ਨੂੰ ਟੈਂਡਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਤੀਜਾ ਚਾਰਜ

ਏਏ ਐਸਈਸੀ. 52 (ਐੱਫ) ਫੌਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਦੇ ਕਲਾਜ਼ (ਐੱਫ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ 29 ਜੁਲਾਈ 2005 ਨੂੰ ਜਾਂ ਲਗਭਗ 25 ਸਤੰਬਰ 2008 ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਫੌਜ ਖਰੀਦ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਖਰੀਦ ਦੇ ਮੁੱਖ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਨੰ. ਜੇ 11011/1/2000-ਸੀ. ਡੀ. ਐੱਨ., ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, 30 ਮਾਰਚ 2000 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਡਿਫੈਂਸ, ਏ. ਪੀ. ਓ. ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਏ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਤੇ ਜੋਖਮ ਖਰੀਦ ਦੇ ਠੇਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਪੱਤਰ No.69642/5/1-05/163-RP 05/ਕਿਊ/ਐੱਸ. ਟੀ.-7 ਮਿਤੀ 29 ਜੁਲਾਈ 2005 ਦੁਆਰਾ ਮੈਸਰਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਨੂੰ ਜੋਖਮ ਖਰੀਦ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਟੈਂਡਰ ਨੰ. ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਏ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੰਬਰ 97 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ

ਅਨੁਸਾਰ 300-350 ਅਨਾਜ ਪ੍ਰਤੀ 100 ਗ੍ਰਾਮ ਦੀ ਬਜਾਏ 0.50% ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਕਮੀ 'ਤੇ ਕਾਬਲੀ ਚਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ 100 ਗ੍ਰਾਮ ਅਨਾਜ ਲਈ ਜੇ-13075/5/163 2005-ਪੀ. ਯੂ. ਆਰ. III ਮਿਤੀ 27 ਜੂਨ 2005

ਚੌਥਾ ਚਾਰਜ

ਏਏ ਐਸਈਸੀ. 63 (ਤੀਜੇ ਚਾਰਜ ਦਾ ਬਦਲ) ਚੰਗੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ 29 ਜੁਲਾਈ 2005 ਨੂੰ ਜਾਂ ਲਗਭਗ 25 ਸਤੰਬਰ 2008 ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਫੌਜ ਖਰੀਦ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਖਰੀਦ ਦੇ ਮੁੱਖ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਨੰ. ਜੇ-11011/1/2000 ਸੀ. ਡੀ. ਐੱਨ., ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮਿੰਟ ਆਫ ਡੈੱਫ, ਏ. ਪੀ. ਓ. ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 30 ਮਾਰਚ 2000 ਨੇ ਏ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਤੇ ਜੋਖਮ ਖਰੀਦ ਦੇ ਠੇਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰ. 69642/5/1-05/163-ਆਰ. ਪੀ./05/ਕਿਊ/ਐੱਸ. ਟੀ.-7 ਡੀ. ਟੀ. 29 ਜੁਲਾਈ 2005 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਸਰਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਨੂੰ ਜੋਖਮ ਖਰੀਦ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਟੈਂਡਰ ਨੰ. ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਏ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੰਬਰ 97 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ 300-350 ਅਨਾਜ ਪ੍ਰਤੀ 100 ਗ੍ਰਾਮ ਦੀ ਬਜਾਏ 0.50% ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਕਮੀ 'ਤੇ ਕਾਬਲੀ ਚਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ 100 ਗ੍ਰਾਮ ਅਨਾਜ ਲਈ ਜੇ-13075/5/163 2005-ਪੀ. ਯੂ. ਆਰ. III ਮਿਤੀ 27 ਜੂਨ 2005

ਪੰਜਵਾਂ ਚਾਰਜ

ਏਏ ਐਸਈਸੀ. 52 (ਐੱਫ) ਫੌਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਦੇ ਕਲਾਜ਼ (ਐੱਫ) ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ 23 ਅਗਸਤ 2005 ਨੂੰ ਜਾਂ ਲਗਭਗ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ 25 ਸਤੰਬਰ 2008 ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੁੱਖ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਖਰੀਦ, ਫੌਜ ਖਰੀਦ ਸੰਗਠਨ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਨੰ. ਜੇ 11011/1/2000-ਸੀ. ਡੀ. ਐੱਨ., ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, 30 ਮਾਰਚ 2000 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਡਿਫੈਂਸ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਏ. ਪੀ. ਓ. ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਏ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਤੇ ਜੋਖਮ ਖਰੀਦ ਠੇਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਕਮੀ

ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਪੱਤਰ No.69644/7/4-05/165-R/05 ਕਿਊ/ਐੱਸ. ਟੀ.-7 ਡੀ. 23 ਅਗਸਤ 2005 ਦੁਆਰਾ ਮੈਸਰਜ਼ ਐੱਮ. ਐੱਮ. ਟੀ. ਸੀ. ਨੂੰ ਜੋਖਮ ਖਰੀਦ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਟੈਂਡਰ ਨੰ. ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਏ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੰਬਰ 97 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ 350-400 ਅਨਾਜ ਪ੍ਰਤੀ 100 ਗ੍ਰਾਮ ਦੀ ਬਜਾਏ 300-350 ਅਨਾਜ ਪ੍ਰਤੀ 100 ਗ੍ਰਾਮ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ 0.50% ਦੀ ਕਮੀ 'ਤੇ ਕਾਬਲੀ ਚਨਾ ਲਈ ਜੇ13075/7/165/2005-ਪੀ. ਯੂ. ਆਰ. III ਮਿਤੀ 27 ਜੂਨ 2005

ਛੇਵਾਂ ਚਾਰਜ

ਏਏ ਐਸਈਸੀ. 63 (ਪੰਜਵੇਂ ਚਾਰਜ ਦਾ ਬਦਲ) ਚੰਗੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਿਲਟਰੀ ਡਿਸਕਪਲਿਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ, 23 ਅਗਸਤ 2005 ਨੂੰ ਜਾਂ ਲਗਭਗ, ਜਿਸ ਨੂੰ 25 ਸਤੰਬਰ 2008 ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਖਰੀਦ ਦੇ ਮੁੱਖ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਫੌਜ ਖਰੀਦ ਸੰਗਠਨ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਏ ਨੰਬਰ ਦਾ ਪੈਰਾ 4 (VI) ਜੇ 11011/1/2000 ਸੀ. ਡੀ. ਐੱਨ., ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, 30 ਮਾਰਚ 2000 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਡਿਫੈਂਸ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਏ. ਪੀ. ਓ. ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਏ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਤੇ ਜੋਖਮ ਖਰੀਦ ਠੇਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰ. 69644/7/4-05/165-05/165-R/05/ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਐੱਸ. ਟੀ.-7 ਮਿਤੀ 23 ਅਗਸਤ 2005 ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਸਰਜ਼ ਐੱਮ. ਐੱਮ. ਟੀ. ਸੀ. ਨੂੰ ਜੋਖਮ ਖਰੀਦ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਟੈਂਡਰ ਨੰ. ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਏ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੰਬਰ 97 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ 300-350 ਅਨਾਜ ਪ੍ਰਤੀ 100 ਗ੍ਰਾਮ ਦੀ ਬਜਾਏ 0.50% ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਕਮੀ 'ਤੇ ਕਾਬਲੀ ਚਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ 100 ਗ੍ਰਾਮ ਅਨਾਜ ਲਈ ਜੇ-13075/7/165 2005-ਪੀ. ਯੂ. ਆਰ. III ਮਿਤੀ 27 ਜੂਨ 2005 "

6. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਸਿਰਫ ਸੰਭਾਵਤ ਮੁੱਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਗਦਰਵਾੜਾ ਅਤੇ ਨਰਸਿੰਗਪੁਰ ਨਾਂ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਹਿਲੇ ਚਾਰਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ

ਸਨ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ਼ਨਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀ. ਡੀ. ਪੀ., ਆਰਮੀ ਪਰਚੇਜ਼ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ, ਆਰਮੀ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਪੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਬਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ 1987 ਦੇ ਸੰਗਠਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਾਧੂ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਾਧੂ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਆਡਿਟ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਕੰਟਰੋਲਰ ਆਫ਼ ਡਿਫੈਂਸ ਅਕਾਊਂਟਸ (ਪੀ. ਸੀ. ਡੀ. ਏ.) ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ਼ ਕੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋ ਨਵੇਂ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ਼ਨ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜੋ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਪਲਾਇਰ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਬੂਤ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਪਲਾਇਰ ਦੁਆਰਾ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਵਾਧੂ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਡੀ. ਡਬਲਯੂ.-1 ਦਾ ਸਬੂਤ, ਸ੍ਰੀ ਪੀ. ਵੀ. ਡੀ. ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਾਓ, ਡਿਪਟੀਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਵਿਭਾਗ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਘੋਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦ ਨਹੀਂ ਸੀ।

8. ASC ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਭਟਕਣਾ ਅਤੇ ਜੋਖਮBਖਰੀਦਦਾਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਚਾਰਜ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 6 ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ। PW-1, ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ PPS ਬਲ ਅਤੇ PW-2, ਕਰਨਲ ਅੰਬਰੀਸ਼ ਮਲਹੋਤਰਾ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦਾ ਕਿ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ (ਡੀਜੀਐਸਟੀ) ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਦਾ ਇਕਮਾਤਰ ਅਥਾਰਟੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਡੀਪੀ ਸੀਡੀਪੀ ਸੀ, ਡੀਜੀਐਸਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਓਵਰ-ਰੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਤਾ DGST ਦੁਆਰਾ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ D02.08.2005, 12.09.2005 ਅਤੇ 12.09.2005 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੱਤਵਾਂ ਦੋਸ਼ ਵੀ .2005 ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਰ.ਪੀ. ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਕਟੌਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਮੌਜੂਦਾ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ

ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁੱਢਲਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਅਸਥਾਈ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

9. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਕਸ਼ਾ ਰਾਏ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਓ. ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਅੰਤਰਕਾਲੀ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਓ. ਏ. ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ, ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਖੋਜ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

10. ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਕੇ. ਰਮੇਸ਼ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸੇਵਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ (ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਰਮੇਸ਼ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 (2) ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਾਂਡਾਤਮਕ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

11. ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਐਕਟ, 2007 ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 15 ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂਆਂ ਹਨ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ

"14. ਸੇਵਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ।

(1) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਾਰੇ ਸੇਵਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ (ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ।

(2) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(3) ਸੇਵਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਜੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇਗਾ; ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੰਨਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(4) ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1908 (1908 ਦਾ 5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ -.

(A) ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ;

(B) ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਉੱਤੇ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ;

(c) ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 (1872 ਦਾ 1) ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਅਤੇ 124 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ;

(e) ਗਵਾਹਾਂ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ;

(ਐੱਫ) ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ; (ਜੀ) ਡਿਫਾਲਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕਪਾਸੜ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ;

(ਐੱਚ) ਡਿਫਾਲਟ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ

((i) ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(5) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

15. ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ। —

(1) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼, ਫੈਸਲੇ, ਨਤੀਜੇ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ।

(2) ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼, ਫੈਸਲੇ, ਨਤੀਜੇ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪ, ਢੰਗ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਜੋ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈਃ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ।

(4) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ -

(ਏ) ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਅ) ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ; ਜਾਂ

(c) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਪਦਾਰਥਕ ਬੇਨਿਯਮੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੋਈ, ਪਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਤੀਜਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈਃ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ

ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

(5) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਜ਼ਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(6) ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ -

(ਏ) ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀਆਂ ਲੱਭਤਾਂ ਦੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ ਲਈ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਰਮੀ ਐਕਟ, 1950 (1950 ਦਾ 46) ਜਾਂ ਨੇਵੀ ਐਕਟ, 1957 (1957 ਦਾ 62) ਜਾਂ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਐਕਟ, 1950 (1950 ਦਾ 45), ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਲੱਭਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਅ) ਜੇ ਸਜ਼ਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ, ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਨਿਆਂਪੂਰਨ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ -

((i) ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨਾ।

(iii) ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਆਰਮੀ ਐਕਟ, 1950 (1950 ਦਾ 46), ਨੇਵੀ ਐਕਟ, 1957 (1957 ਦਾ 62) ਅਤੇ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਐਕਟ, 1950 (1950 ਦਾ 45) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇ।

(c) ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾਓਃ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ।

(ਡੀ) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ, ਜੇ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਪੈਰੋਲ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰੋ;

(e) ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨਾ;

(f) ਕੋਈ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।

(7) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (1860 ਦਾ 45) ਦੀ ਧਾਰਾ 175,178,179,180,193,195,196 ਜਾਂ 228 ਅਤੇ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਦੇ ਅਧਿਆਇ XXVI ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ”

12. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (ਓ) ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਵੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਜੋ 'ਸੇਵਾ ਮਾਮਲਿਆਂ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

“(ਓ) ਆਰਮੀ ਐਕਟ, 1950 (1950 ਦਾ 46), ਨੇਵੀ ਐਕਟ, 1957 (1957 ਦਾ 62) ਅਤੇ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਐਕਟ, 1950 (1950 ਦਾ 45) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਸੇਵਾ ਮਾਮਲੇ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ -

(i) ਮਿਹਨਤਾਨਾ (ਭੱਤਿਆਂ ਸਮੇਤ), ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲਾਭ;

(ii) ਕਮਿਸ਼ਨ, ਨਿਯੁਕਤੀ, ਦਾਖਲਾ, ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ, ਪੁਸ਼ਟੀ, ਸੀਨੀਆਰਤਾ, ਸਿਖਲਾਈ, ਤਰੱਕੀ, ਵਾਪਸੀ, ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ, ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ, ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਅਤੇ ਦੰਡਾਤਮਕ ਕਟੌਤੀਆਂ ਸਮੇਤ ਕਾਰਜਕਾਲ;

(3) ਸੰਖੇਪ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਿੱਥੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ;

((iv) ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ, ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ। ਹੋਣਗੇ -

(1) ਆਰਮੀ ਐਕਟ, 1950 (1950 ਦਾ 46) ਦੀ ਧਾਰਾ 18, ਨੇਵੀ ਐਕਟ, 1957 (1957 ਦਾ 62) ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਐਕਟ, 1950 (1950 ਦਾ 45) ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼; ਅਤੇ

(2) ਆਰਮੀ ਐਕਟ, 1950 (1950 ਦਾ 46), ਨੇਵੀ ਐਕਟ, 1957 (1957 ਦਾ 62) ਅਤੇ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਐਕਟ, 1950 (1950 ਦਾ 45) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਜਾਂ ਯੂਨਿਟ, ਗਠਨ ਜਾਂ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤੀ' ਤੇ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਯੂਨਿਟ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਸਮੇਤ ਤਬਾਦਲੇ ਅਤੇ ਤਾਇਨਾਤੀ;

(iii) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਛੁੱਟੀ;

(iv) ਸੰਖੇਪ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ;

13. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਕਿ ਓ. ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 15 ਦੋਵਾਂ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 15 ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼, ਫੈਸਲੇ, ਨਤੀਜੇ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

14. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 (2) ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼, ਫੈਸਲੇ, ਨਤੀਜੇ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਓ. ਏ. ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਸੱਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼, ਫੈਸਲਾ, ਨਤੀਜਾ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

15. ਧਾਰਾ 14 ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। 'ਸੇਵਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 (ਓ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਸੇਵਾ ਮਾਮਲਿਆਂ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਅਪਵਾਦ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ।

16. ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (ਓ) ਤਹਿਤ 'ਸੇਵਾ ਮਾਮਲਿਆਂ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ''ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੱਕ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸ ਦੇ

ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੈਨਸ਼ਨ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

17. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (ਓ) ਵਿੱਚ 'ਸੇਵਾ ਮਾਮਲਿਆਂ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ 'ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 'ਸਬੰਧਤ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। 2 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਲਾਲ ਧਨਰਾਜ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਏਕਨਾਥ ਓਗਲੇ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ 'ਸਬੰਧ' ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀਃ

“ਕਿਸੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਨਾ; ਸਹਿਣ ਜਾਂ ਚਿੰਤਾ ਰੱਖਣਾ; ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਾ; ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ; ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ; 'ਨਾਲ'। ”

18. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜੋ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, 'ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ' ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਵੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼, ਹੋਰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

19. ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14, ਜੋ ਸੈਨਾ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੇਵਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲੋਂ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

20. ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਜਾਣੂ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇਹ ਐਕਟ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਸੇਵਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਿੱਖਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈਵਿਆਖਿਆ 4 ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

21. ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ

ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ

22. ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ

ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate